

Nr 2

Memorial med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksgäldskontoret, jämlikt § 51 av det för nämnda verk gällande reglementet, till riksdagen avgivna berättelsen angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1961 års riksdag avgavs, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 17 januari 1962

På bankoutskottets vägnar:

NILS STAHLÉ

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Fahlander, Schmidt, Aspling, Nils Theodor Larsson, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson och Gorthon;

från andra kammaren: herrar Sköldin och Boija, fru Renström-Ingenäs, herrar Hansson i Önnarp, Bengtsson i Landskrona, Berglund, Lindahl och Nordgren.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse till riksdagen

Fullmäktige i riksgäldskontoret får härmed jämlikt § 51 av det för verket gällande reglementet avgiva berättelse om riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1961 års riksdag avgavs.

Vid årsskiftet 1961/1962 utkom *riksgäldskontorets årsbok för budgetåret 1960/61*, innehållande text- och tabellmaterial till belysande av riksgäldskontorets verksamhet jämte vissa uppgifter även för tiden efter budgetårets utgång. Beträffande nämnda period torde fullmäktige få hänvisa till årsboken; i det följande lämnas sålunda allenast en kompletterande översikt över *riksgäldskontorets rörelse under senare halvåret 1961*.

Statsverkets utgiftsöverskott för driftbudgeten och transaktioner vid sidan av riksstaten uppgick under andra halvåret 1961 till 1 121 mkr. För täckande härav överlämnade riksgäldskontoret 1 120 mkr i kassaförstärkningar till statsverket. Riksgäldskontorets nettoutgifter för kapitalbudgeten utgjorde 856 mkr och för rörliga krediter 44 mkr. Det totala statliga utgiftsöverskottet under andra halvåret 1961 uppgick till 1 995 mkr.

Dessa utgifter finansierades helt genom upplåning. Statsskulden steg under andra halvåret med 2 001 mkr till 22 412 mkr den 31 december 1961.

Under andra halvåret 1961 emitterade riksgäldskontoret ett sparobligationslån, Spar 61, utformat på samma sätt som Spar 60 och med i stort sett lika lånevillkor bortsett från att alla tidsangivelser förskjutits med ett år. Sammanlagt tecknades å Spar 61 ca 68 mkr, varav 4 mkr inflöt till riksgäldskontoret före utgången av december 1961. Upplåningen i övrigt skedde huvudsakligen dels mot skattkamarväxlar, 1 681 mkr, dels genom dagslån hos postbanken med 610 mkr och hos affärsbankerna med 50 mkr. Under halvåret inlöstes 1957 års 5 % lån av den 15/9 med 350 mkr.

Riksgäldskontorets ställning vid slutet av år 1961 framgår av det såsom bilaga 1 till denna berättelse fogade sammandraget av balansräkningen, utvisande de förändringar av riksgäldskontorets tillgångar och skulder, som ägt rum under andra halvåret 1961. I bilaga 3 lämnas en sammanställning av statens lånebehov och detta lånebehovs täckning under kalenderåren 1959—1961 med beloppen fördelade på halvår.

I det följande redogöres närmare för rörelsen under andra halvåret 1961.

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster under tiden 1 juli—31 december 1961

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster under andra halvåret 1961 (netto i mkr) sammanfattas här nedan under sina huvudrubriker, varjämte för jämförelse intagits siffror för andra halvåret 1960.

	1/7—31/12 1961		1/7—31/12 1960	
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster
Kassaförstärkning åt statsverket.....	1 120	—	1 445	—
Kapitalbudgeten	856	—	662	—
Rörliga krediter	44	—	12	—
Övriga konton.....	—	26	—	9
Upplåning.....	—	2 001	—	2 110
Kassaförändring (ökning)	7	—	—	—
Summa	2 027	2 027	2 119	2 119

Kassaförstärkning åt statsverket

Riksgäldskontorets fordran hos statsverket för lämnad kassaförstärkning utgjorde den 30 juni 1961 525 mkr. Den 31 december 1961 hade statsverkets ifrågavarande skuld till riksgäldskontoret ökat med 1 120 mkr och utgjorde sålunda 1 645 mkr, vilket innebär en minskning under år 1961 med 2 015 mkr.

Kapitalbudgeten

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster å investeringsbemyndigandena för de olika kapitalfonderna under andra halvåret 1961 fördelar sig på följande sätt:

Nettoutgifter:		Mkr
Televerkets fond		20
Statens järnvägars fond		31
Statens vattenfallsverks fond.....		160
Luftfartsfonden		8
Statens allmänna fastighetsfond		8
Försvarets fonder		8
Statens utlåningsfonder		368
Fonden för låneunderstöd		63
Fonden för statens aktier		194
Fonden för förlag till statsverket		6
Övriga		1
		<u>867</u>
Nettoinkomster:		
Fonden för kreditgivning till utlandet.....		10
Fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.....		1
		<u>11</u>
	Netto	856

I nettoutgifterna till statens utlåningsfonder ingår nyinvesteringar i lånefonden för bostadsbyggande med 383 mkr. Under fonden för låneunderstöd redovisas bl. a. räntefria lån till bostadsbyggande med 27 mkr, lån till ASSI, Atomenergi och ABA med sammanlagt 63 mkr, samt återbetalning med 25 mkr av till LKAB tidigare utlämnat lån å 100 mkr. Det under fonden för statens aktier redovisade beloppet utgöres av medel för inlösen av aktier i LKAB med 160 mkr och för teckning av aktier i ABA med 34 mkr.

Rörliga krediter

Riksgäldskontorets fordran för utbetalningar till vissa myndigheter å för dem jämlikt riksdagens beslut i riksgäldskontoret öppnade rörliga krediter, som den 30 juni 1961 utgjorde 668,35 mkr, ökades under andra halvåret 1961 med 44,13 mkr till 712,48 mkr på sätt framgår av följande sammanställning.

Myndighet	Med- given högsta kredit mkr	Räntefot fr. o. m. 1 ¹ / ₁ 1960 %	Ute- stående belopp den 30/6 1961 mkr	1/7—31/12 1961 Utbet- alda belopp mkr	Återbe- talda belopp mkr	Ute- stående belopp den 31/12 1961 mkr
Telestyrelsen	55,0	5 ¹ / ₂	—	—	—	—
Järnvägsstyrelsen	150,0	»	—	10,00	10,00	—
Vattenfallsstyrelsen	100,0	»	70,00	50,00	30,00	90,00
Domänstyrelsen	80,0	»	13,00	9,00	22,00	—
Luftfartsstyrelsen	3,0	»	—	—	—	—
Statens reproduktionsanstalt	0,7	»	0,35	0,23	0,10	0,48
Försvarets fabriksstyrelse ..	15,0	»	—	—	—	—
Karlskronavarvet AB	8,0	»	—	—	—	—
Marinverkstäderna i Stockholm	5,0	»	—	—	—	—
Riksnämnden (Överstyrelsen) för ekonomisk försvarsbe- redskap	1 740,0	»	500,00	—	—	500,00
Svenska Tobaks AB	10,0	»	—	—	—	—
AB Vin- och spritcentralen	10,0	»	—	—	—	—
Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening	1 190,0	6 ¹ / ₄	85,00	13,00	—	98,00
Norrbottnens järnverk AB ..	75,0	»	—	28,00	4,00	24,00
Kungl. Maj:t	1 5,0	—	—	—	—	—
Summa	1 446,7		668,35	110,23	66,10	712,48

^{1, 2} Kungl. Maj:t har medgivit, att krediten må disponeras intill resp. 540 och 140 mkr.

³ För oförutsedda kapitalmedelutgifter av katastrofnatur (prop. nr 308/46).

Riksgäldskontorets upplåning under andra halvåret 1961

Av efterföljande sammanställning framgår förändringarna i statsskuldens sammansättning under andra halvåret 1961.

	30/6 1961 Mkr	31/12 1961 Mkr	Förändring Mkr
Räntelöpande obligationslån	12 678	12 328	— 350
Premieobligationslån	2 203	2 203	—
Statsskuldförbindelser	1 207	1 334	+ 127
Sparobligationer (äldre emissioner).....	7	5	— 2
Sparobligationer av år 1960 och 1961 (Spar 60 och 61)	151	162	+ 11
Marshall-lånet	85	83	— 2
Av staten övertagna lån	16	14	— 2

	30/6 1961 Mkr	31/12 1961 Mkr	Förändring Mkr
Prisutjämningsavgifter vid export av trävaror m. m.	175	174	— 1
Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m.	784	658	— 127
Kortfristig upplåning hos banker	59	719	+ 660
Tillfälliga depositioner	—	5	+ 5
Skattkamarväxlar	3 045	4 726	+ 1 681
Summa	20 411	22 412	+ 2 001
Däray:			
Fonderad statsskuld	15 575	15 579	+ 4
Tillfällig statsskuld	4 836	6 833	+ 1 997

De viktigaste förändringarna i statsskulden under andra halvåret 1961 framgår av följande redogörelser.

Räntelöpande obligationslån

1957 års 5 % lån av 15/9 å 350 000 000 kr inlöstes på förfallodagen den 15/9 1961.

Statsskuldförbindelser

Statens skuld på grund av upplåning mot statsskuldförbindelser utgjorde den 30 juni 1961 1 206,6 mkr. Efter överenskommelse med postbanken, överfördes per den 31 december 1961 postgirokontorets och postsparbankens återstående depositioner i riksgäldskontoret till statsskuldförbindelser å motsvarande belopp och med oförändrade räntesatser och förfallodagar enligt nedanstående.

Postsparbanken	22 mkr à 4,5 % per 1/10 1967
	15 » » 3,5 % » 30/4 1969
	20 » » 3,5 % » 31/3 1970
	57 mkr
Postgirokontoret	30 mkr à 4,5 % per 31/1 1966
	20 » » 3,5 % » 28/2 1969
	20 » » 3,5 % » 15/2 1970
	70 mkr

Skulden mot statsskuldförbindelser ökade således under andra halvåret 1961 med 127,0 mkr till 1 333,6 mkr den 31 december 1961.

Sparobligationer av år 1960 och 1961 (SPAR 60 och SPAR 61)

SPAR 60

Riksgäldskontorets skuld på grund av utgivna sparobligationer av år 1960 uppgick den 30 juni 1961 till 151 029 300 kr. Beloppet har under andra halvåret 1961 minskat genom att obligationer för 508 800 kr har inlösts. Å

andra sidan har skulden ökat med kr 7 149 723:75, motsvarande ett års upplupen ränta à 4,75 % å den 1 december 1961 utelöpande kapitalbelopp (150 520 500), till kr 157 670 223:75 den 31 december 1961.

SPAR 61

Det under hösten 1960 emitterade sparobligationslånet, SPAR 60, (se redogörelse i riksgäldskontorets årsbok s. 22), avsett att popularisera det enskilda obligationssparandet, resulterade i att över 55 000 köpare tecknade sammanlagt ca 152 mkr. Med hänvisning till det goda resultat, som uppnåddes med SPAR 60-emissionen, och då de skäl, som föranledde SPAR 60, fortfarande var aktuella, beslöt fullmäktige den 15 november 1961 att under tiden 16 november—15 december 1961 emittera ett nytt sparobligationslån benämnt SPAR 61, utformat på samma sätt som SPAR 60 och med i stort sett lika lånevillkor bortsett från att alla tidsangivelser förskjutits med ett år. Obligationerna är således daterade den 1 december 1961 och förfaller den 1 juni 1969 (7 1/2 år), då inlösen sker med ett belopp motsvarande 150 % av inköpsvärdet, innebärande en genomsnittlig förräntning av 5,55 %. Förräntnings- och inlösningsvillkoren är också i övrigt desamma som för SPAR 60, liksom bestämmelserna om överlåtelse m. m., om inskrivning i statsskuldboken och om beskattning. Likvid för tecknade obligationer skall erläggas senast den 28 februari 1962. Vid likvid under december 1961 erlades inköpsvärdet. Vid likvid under januari 1962 erlägges upplupen ränta med 50 öre per 100 kr, och vid likvid under februari 1962 med 1 kr per 100 kr.

Försäljningen av SPAR 61 ägde rum förutom i riksgäldskontoret hos riksbanken, postanstalter, affärsbanker, sparbanker och jordbrukskassor. Försäljningsprovision till de medverkande bankerna m. fl. utgick med 0,2 % av beloppet för försålda och likviderade obligationer (inköpsvärde) jämte 1:75 kr för varje utfärdad obligation. Liksom för SPAR 60 utgår provision vid förtidsinlösen med 1 kr för varje obligation och vid inlösen från och med förfallodagen den 1 juni 1969 med 25 öre för obligation.

På lånet har enligt preliminära uppgifter tecknats sammanlagt 67,9 mkr, fördelat på de olika teckningsställena på följande sätt:

	Antal tecknare st.	Mkr
Riksgäldskontoret	300	0,8
Riksbanken	178	0,5
Postbanken	9 704	17,0
Affärsbanker (exkl. Sparbankernas Bank AB och Jordbrukets Bank)	9 346	22,5
Sparbanker och Sparbankernas Bank AB	9 695	25,3
Jordbrukskassor och Jordbrukets Bank	795	1,7
Totalt	30 018	67,9

Tecknade belopp samt antalet tecknare i förhållande till teckningsbeloppets storlek fördelar sig på följande sätt:

Teckningsbelopp		Antal tecknare st.	Tecknat belopp mkr.
	100 kronor	4 372	0,4
200 t. o. m.	500 »	6 281	2,6
600 »	1 000 »	7 921	7,9
1 100 »	5 000 »	9 047	28,8
	över 5 000 »	2 397	28,1
	Totalt	30 018	67,9

Medelbeloppet per teckning utgör 2 261 kr.

Emissionen stöddes av en omfattande propaganda, bl. a. genom en intensiv annonskampanj i tidningspressen och genom olika former av affischering samt genom spridande (bl. a. till samtliga tecknare av SPAR 60) av en broschyr, som presenterade lånet och informerade om lånevillkoren. Genom skattemyndigheternas försorg bilades ett reklamblad för SPAR 61 de slutskattosedlar för år 1960, som under november och fram till 15 december 1961 tillställdes sådana skattskyldiga som erhöll återbetalning av överskjutande preliminär skatt.

Emissionskostnaderna uppgick till ca 770 000 kr, varav reklamkostnaderna utgjorde ca 740 000 kr och kostnaderna för tryckning av obligationer och teckningsanmälningar ca 30 000 kr. Av reklamkostnaderna hänförde sig ca 510 000 kr till annonsering.

Under december 1961 inflöt till riksgäldskontoret likvid för tecknade sparobligationer av år 1961 med 4 229 000 kr, utgörande till största delen redovisning av under november 1961 likviderade obligationer. Återstoden av det försålda beloppet skall av försäljningsställena inbetalas under januari—mars 1962.

Den 31 december 1961 redovisas som statsskuld sparobligationer av år 1960 och 1961 å sammanlagt kr 161 899 223: 75.

Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m.

	Mkr
Den del av statsskulden, som redovisas under ovanstående lånegrupp, utgjorde den 30 juni 1961	784,3
Under andra halvåret 1961 ökade denna skuld genom följande inlåning:	
Statens pensionsanstalt	0,2
Exportkreditfonden	1,1 + 1,3
Å andra sidan minskade skulden enligt följande:	
Återbetalning av lån från norrländska skogsfonden	0,4
Utbetalning till järnvägsstyrelsen enl. kungl. brev av den 8/12 1961 av behållningen å Bergsjö bredspårsfond, vilken härmed upphört	0,5
Överföring till statsskuldsförbindelser av postbankens återstående depositioner (se sid 6)	
Postsparbanken	57,0
Postgirokontoret	70,0 — 127,9
Skulden utgjorde den 31 december 1961	657,7

Kortfristig upplåning hos banker

Riksgäldskontorets dagslån hos affärsbanker och postbanken under andra halvåret 1961 framgår av följande sammanställning.

Månad 1961	Upptagna lån räntefot %	mkr	Återbetalda lån mkr	Nettoförändring under månaden mkr	Utestående lån vid slutet av månaden mkr
Juni 30.....					59
Juli	2—6	8 100	8 072	+ 28	87
Augusti.....	2—6	2 461	2 298	+ 163	250
September	1—6	3 716	3 836	— 120	130
Oktober	2,5—6	2 615	2 473	+ 142	272
November	1—6	3 596	3 823	— 227	45
December.....	2—6	3 795	3 121	+ 674	719
	Summa	24 283	23 623	+ 660	

Tillfälliga depositioner

Riksgäldskontoret har under andra halvåret 1961 vid flera tillfällen upptagit kortfristiga lån på marknaden utanför banksystemet till räntor mellan 2 3/4 och 6 % och löptider varierande mellan avista och 165 dagar. Sammanlagt uppgick denna upplåning under halvåret till 178,0 mkr varav 5,4 mkr utestod den 31 december 1961.

Skattkamarväxlar

Beloppet av utelöpande skattkamarväxlar utgjorde den 30 juni 1961 sammanlagt 3 045,45 mkr och ökade under andra halvåret 1961 med 1 680,81 mkr till 4 726,26 mkr.

Fördelningen av utelöpande växlar per den 30 juni och 31 december 1961 på olika förfallotider ävensom tillämpade diskontosatser framgår av nedan lämnade sammanställning.

Utelöpande skattkamarväxlar den 30 juni 1961			den 31 december 1961		
Förfallo- tid	Diskonto %	Mkr	Förfallo- tid	Diskonto %	Mkr
riksbanken			riksbanken		
1/7 1961.....	4	1 925,00	5/1 1962.....	5—6	2 180,00
7/7 1961.....	5—6	1 025,00	1/7 1962.....	4	1 925,00
marknaden			marknaden		
Juli 1961.....	4,5—5	¹ 26,40	Januari 1962.....	4—5	² 10,24
Augusti 1961.....	5	2,80	Februari 1962.....	4,5—5	208,17
September 1961.....	5	9,33	Mars 1962.....	4—5	173,41
Oktober 1961.....	5	22,60	April 1962.....	4,75—5	72,79
November 1961.....	5	14,77	Maj 1962.....	5—5,25	122,12
December 1961.....	5	9,44	Juni 1962.....	5	2,86
Januari 1962.....	5	7,06	Juli 1962.....	5—5,25	1,06
Februari 1962.....	5	0,10	Augusti 1962.....	5—5,25	16,43
Mars 1962.....	5	0,05	September 1962.....	5—5,25	2,70
April 1962.....	5	2,24	Oktober 1962.....	5	2,60
Maj 1962.....	5	0,66	November 1962.....	5—5,25	8,88
	Summa	3 045,45		Summa	4 726,26

¹ Inkl. 0,01 mkr per 18/5 1961.

² Inkl. 2,62 mkr per 31/12 1961.

Följande sammanställning utvisar skattkamarväxelrörelsen för varje månad under andra halvåret 1961 (i mkr):

Månad	Marknaden		Netto	Riks- ban- ken	Total nettoför- ändring	Utelö- pande belopp	D ä r a v			Riks- banken	
	Emitte- rade	In- lösta					Marknaden	Post- ban- ken	Öv- riga		
1961											
Juni 30..	—	—	—	—	—	3 045,45	5	105	90,45	2 845	
Juli.....	23,01	26,39	+ 6,62	— 25	—	18,38	3 027,07	—	120	102,07	12 805
Augusti..	203,74	1,08	+202,66	+ 85	+	287,66	3 314,73	200	—	104,73	13 010
September	105,65	40,12	+ 65,53	— 185	—	119,47	3 195,26	255	—	115,26	2 825
Oktober..	52,16	3,16	+ 49,00	+ 750	+	799,00	3 994,26	305	—	114,26	3 575
November	240,68	237,36	+ 3,32	— 350	—	346,68	3 647,58	380	—	62,58	13 205
December	213,77	15,09	+198,68	+ 880	+	1 078,68	4 726,26	560	—	61,26	14 105
Summa	849,01	323,20	+525,81	+1 155	+1 680,81						

¹ Efter vissa marknadstransaktioner.

I juni 1960 försökte riksgäldskontoret aktivera marknaden för skattkamarväxlar utanför det egentliga affärsbanksystemet (se årsboken 1959/60, s. 33). Denna strävan fullföljdes såväl under budgetåret 1960/61 (se årsboken 1960/61 s. 34) som under den gångna delen av löpande budgetår. Försäljningen, som har skett i perioder om halva månader har vid skilda tillfällen understötts genom annonsering i dagspressen och i finansiell och kommunal fackpress samt genom utsändandet av prospekt direkt till kommuner och större företag m. fl.

Försäljningen av skattkamarväxlar i marknaden under tiden 1/7 1960—31/12 1961 fördelar sig halvårsvis enligt följande sammanställning:

	Banker		Övriga		Summa	
	mkr	%	mkr	%	mkr	%
1/7—31/12 1960.....	61,20	43	80,75	57	141,95	100
1/1—30/6 1961.....	322,20	78	90,74	22	412,94	100
1/7—31/12 1961.....	740,00	87	109,01	13	849,01	100
Summa	1 123,40	80	280,50	20	1 403,90	100

Löptiderna för under juli—december 1961 i marknaden försålda skattkamarväxlar varierade mellan 1 och 12 månader.

Diskontot för de olika perioderna framgår av bilaga 2. Under tiden 1 juli—29 augusti 1961 gällde sålunda 5 % för samtliga växlar. Fr. o. m. den 30 augusti differentierades diskontosatserna med hänsyn till löptiden. Således såldes under tiden 30 augusti—31 oktober 3—4 månaders växlar till 4—4 1/2 % och 5—6 månaders till 4 1/2—5 %. Under första hälften av november höjdes diskontot för 3—4 månaders växlar med 1/4 % medan 5 månaders växlar sänktes med 1/4 %. En nedjustering med 1/4—1/2 % av 3—6 månaders växlar ägde rum under senare delen av november.

För att tills vidare binda en del av de likvida medel, som tillfördes marknaden i december 1961 höjde riksgäldskontoret fr. o. m. den 1 december dis-

kontot för växlar med ca 5 månaders löptid med $1/4$ — $3/4$ % och för växlar fr. o. m. ca 6 månaders löptid med $1/4$ %. I mitten av december sänktes diskontot för växlar på cirka 3 månader med $1/4$ — $1/2$ % medan diskontot för övriga växlar blev oförändrat.

Skattkamarväxelrörelsen under andra halvåret 1961 belyses närmare av sammanställningen å föregående sida, varav bl. a. framgår att affärsbankerna har ökat sitt innehav för att möta den väntade mycket kraftiga likviditetsåtstramningen under våren 1962. Deras innehav har under halvåret ökat med 555 mkr till 560 mkr den 31 december 1961.

Köpare utanför banksystemet har under tiden juli—oktober ökat sitt innehav i ganska jämn takt. Under november förföll dock relativt stora belopp utan att motsvarande nyförsäljningar ägde rum, varför innehavet sjönk med hälften från 114 mkr till 63 mkr. Under december minskade innehavet ytterligare något och utestående belopp den 31 december 1961 blev 61 mkr mot 76 mkr vid motsvarande tidpunkt föregående år.

Riksbankens växelnehav visar ungefär samma utveckling som föregående år, d. v. s. en kraftig uppgång under oktober och december. Vid slutet av december 1961 uppgick det till 4 105 mkr. Diskontot å de till riksbanken försålda skattkamarväxlarna har varit 4 %, 5 % och 6 %.

Svenska statens ansvarsförbindelser

Med stöd av 1960 års riksdags beslut (prop. nr 105, rskr. 211) anmälde Sverige den 21 juni 1960 sin anslutning till *Internationella utvecklingsfonden (IDA)*. Den svenska andelen av fondens resurser uppgår till ca 52 198 000 kronor, som skall inbetalas under en tid av fem år med ca 12 006 000 kr det första året och ca 10 048 000 kr de följande fyra åren. Riksdagen har å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd för budgetåren 1960/61 och 1961/62 anvisat investeringsanslag på resp. 12 006 000 kr och 10 048 000 kr. På anmodan av Sveriges riksbank, som av riksdagen utsetts att sköta mellanhandet mellan svenska staten och IDA, utfärdade riksgäldskontoret — i enlighet med avtalen rörande IDA:s stadga — till utvecklingsfonden den 7 december 1960 och den 19 oktober 1961 räntefria skuldförbindelser å vardera 9 395 584 kronor, vilka är betalbara vid anfordran. Dessa skuldförbindelser överlämnades till Sveriges riksbank för deposition för IDA:s räkning.

Statsskuldens fördelning på förfallotider

I följande sammanställning har statsskulden uppdelats med hänsyn till de olika lånens återstående löptid:

Bankoutskottets memorial nr 2 år 1962

	31/12 1960		30/6 1961		31/12 1961	
	Mkr	I %	Mkr	I %	Mkr	I %
Lån med en återstående löptid av						
högst 1 år	6 569	29	4 207	21	6 265	28
över 1 men högst 5 år	3 905	17	3 415	17	3 387	15
› 5 › › 10 ›	2 680	12	3 097	15	3 094	14
› 10 › › 20 ›	3 817	17	3 887	19	4 189	19
› 20 år	4 822	21	4 822	24	4 501	20
Amorteringslån	196	1	193	1	188	1
Lån utan bestämd återbetalningstid	780	3	789	4	788	4
Summa	22 770	100	20 411	100	22 412	100

Stockholm den 4 januari 1962

	GÖSTA RENLUND	
AXEL STRAND	ERIK HAGBERG	WALD. SVENSSON
BIRGER ANDERSSON	TORSTEN FREDRIKSSON	IVAR JOHANSSON
	GEORG RINGSTRÖM	

Riksgäldsdirektör

/ *Torsten Bjerlöw*

Bilaga 1

Sammandrag

av

Riksgäldskontorets balansräkning (i mkr)

Tillgångar

	1961 30/6	1961 31/12	Förändr.	
<i>Riksgäldsfonden</i>				
Uppköpta obligationer m. m.	1	1	—	—
Förskott och utlånta medel.....	12	10	—	2
Rörliga krediter åt vissa myndigheter.....	668	712	+	44
Vissa garantimedel.....	3	3	—	—
Oreglerade anslagsmedel	7	—	—	7
Fordran hos riksgäldskontorets kommissio- närer	23	14	—	9
Lån till vissa företag inom träindustrin.....	3	3	—	—
Kassaförstärkning åt statsverket	525	1 645	+1	120
Checkräkning hos riksbanken	8	15	+	7
Postgirokonto nr 1015.....	5	0	—	5
	1 255	2 403	+1	148
<i>Kapitalinvesteringar</i>	21 705	22 561	+	856
Summa	22 960	24 964	+2	004

Skulder

Riksgäldsfonden

Statsskulden				
Fonderad statsskuld	15 575	15 579	+	4
Tillfällig statsskuld	4 836	6 833	+1	997
	20 411	22 412	+2	001
Förfallna obligationer	17	10	—	7
Förfallna kuponger m. m.	19	30	+	11
Icke disponerade medel tillhöriga statens sekun- därlånefond för rederinäringen	1	1	—	—
Skattemedel.....	1	1	—	—
	39	42	+	3

*Tillgångar över skulder*¹

Statens eget kapital.....	2 510	2 510	—	—
Summa	22 960	24 964	+2	004

¹ Motsvarar den del av statens kapitalinvesteringar, som finansierats av andra medel än låne-
medel.

Det statliga lånebehovet och dess täckning under kalenderåren 1959—1961, mkr

	1959			1960			1961		
	1:a halv- året	2:a halv- året	Summa	1:a halv- året	2:a halv- året	Summa	1:a halv- året	2:a halv- året	Summa
<i>Statens utgiftsoverskott</i>									
Statsverket ¹	- 1 438	1 856	418	- 1 910	1 437	- 473	- 3 133	1 121	- 2 012
Riksgäldskontoret									
Kapitalbudgeten	734	815	1 549	852	664	1 516	737	849	1 587
Rörliga krediter	26	- 70	- 44	31	12	43	27	44	71
Diverse	- 8	6	- 2	4	- 11	- 7	9	- 19	- 11
=	- 686	2 607	1 921	- 1 023	2 102	1 079	- 2 360	1 995	- 365
Checkräkningsförändringar ²	8	- 8	0	- 389	8	- 381	2	6	7
Lånebehov (= statsskuld- förändring)	- 678	2 599	1 921	- 1 112	2 110	998	- 2 359	2 001	- 358
<i>Statsupplånningens fördelning på lånetyper (nom. belopp)</i>									
Statsobligationer									
Långfristiga	- 52	452	400	1 072	0	1 072	98	-	98
Kortfristiga	1 095	252	1 347	- 286	- 54	- 340	- 382	- 350	- 732
Statsskuldförbindelser m. m.									
Långfristiga	- 108	- 23	- 131	- 121	54	- 67	- 46	4	- 42
Kortfristiga	1	11	12	3	1	4	3	1	4
Skattkammарväxlar, dagslån ..	- 1 614	1 906	292	- 1 779	2 108	329	- 2 032	2 346	314
Summa (= statsskuldförändring)	- 678	2 599	1 921	- 1 112	2 110	998	- 2 359	2 001	- 358
<i>Statsupplånningens placering⁴</i>									
Marknaden									
Affärsbanker	410	266	676	- 112	- 535	- 647	- 527	513	- 14
Postbanken	- 225	845	620	- 990	372	- 618	- 395	464	69
Övriga	- 163	391	228	652	521	1 173	- 75	..	..
=	22	1 502	1 524	- 450	358	- 92	- 997	..	..
Riksbanken	- 700	1 097	397	- 662	1 752	1 090	- 1 361	..	..
Summa (= statsskuldförändring)	- 678	2 599	1 921	- 1 112	2 110	998	- 2 359	2 001	- 358

¹ Driftbudgeten och transaktioner vid sidan av riksstaten enligt rörelsen på statsverkets checkräkning.

² Förändring i behållningen å statsverkets och riksgäldskontorets checkräkningar i riksbanken.

³ Härav disponerade steriliseringsmedel 90 mkr.

⁴ Förändringar i resp. sektors innehav av statspapper.